

Komplexný proces tvorby dramatického diela

Proces umeleckej tvorby

Proces umeleckej tvorby, je proces ktorého výsledkom je umelecké dielo, pod procesom umeleckej tvorby rozumieme všetko od vyjadrenia samotnej idey alebo emócie umelca až po vznik diela, ktoré vzniklo za účelom vyvolania emócií a potešenia zmyslov.

Umelecká tvorba je súčasťou ľudskej kultúry už od nepamäti a v širokom slova zmysle ju môžeme chápať ako užitočnú vlastnosť, ktorú neovláda každý, nakoľko je prejavom kreatívnej schopnosti jedinca. Výsledok umeleckej tvorby je predmetom skúmania estetiky a umenovedy.

Komplexný proces tvorby dramatického diela

Zaujímavý dej, kvalitní herci, adekvátne hudba, nápaditý režisér, vizuálne príťažlivá divadelná scéna, ale aj skúsení kulisári, originálni kostyméri, príjemné uvádzačky a mnoho ďalších zdanlivo menej dôležitých osôb, vďaka ktorým si ľudia, respektíve diváci môžu vychutnávať dramatické umenie. Od dramatického textu autora divadelnej hry až po spokojných, alebo aj nespokojných divákov prejde skutočne mnoho času. Komplex na sebe závislých častí, ktoré iba ak správne spolupracujú, dokážu v divákovi vyvolať umelecký zážitok, pre ktorý sa vybral do divadla. V skratke je teda dramatické dielo to čo vnímame (vidíme a počujeme) počas predstavenia v divadle.

Dramatický text. Objektívne vzato je dramatický text počiatkom dlhého a zložitého pochodu, ktorým sa uskutočňuje dramatické dielo ako divadelné predstavenie; subjektívne je naopak koncom duševného procesu, ktorý prežíva jeho autor a ktorý nazveme tvorba dramatikova. V zjednodušenej forme môžeme pochopiť dramatický text ako mostík medzi víziou autora a režisérom a hercami, pretože autor síce poskytne divadelnej hre dej a svojim spôsobom "mantinely", avšak práca na javisku je prenechaná už spomínanému režisérovi a hercom.

Dramatická osoba. V tomto bode sa už stretávame s hercom samotným. Ako som už vyššie spomenul dramatický text udáva hercovi akúsi ideovú smernicu, ale nijak konkrétne neurčuje jeho umelecké kvality. Herec vplyva na obecnosť dvoma druhmi vnemov a to stálymi vnemami (telesný zjav, oblečenie) a premenlivými vnemami (správanie, činy a prehovory postavy, ktorú herec stvárňuje). To akým spôsobom sa dokáže herec zosobniť do postavy je dané jeho osobnými kvalitami, jeho vlastnou koncepciou a fixáciou na charakter osoby, ktorými chce vytvoriť dokonalý obraz dramatickej osoby. Herecká zložka je ústrednou a riadiacou zložkou dramatického diela, pretože práve ona je dramatickou v pravom slova zmysle.

Dramatický dej. Je nutné aby sme uvedomili, že dramatický dej je názorný, preto si každý divák vytvára vlastnú interpretáciu tohto vnemu, ktorým je obrazová predstava, ktorá nám umožňuje odhaliť a pochopiť význam dramatického diela. Je úlohou režiséra, aby naše vnemy správne citovo zafarbil, vytvoril správne dramatické relácie medzi jednotlivými postavami. I napriek režisérovmu obmedzeniu dramatikom, ide stále o jeho tvorivú činnosť, ktorej výsledkom má byť originálna syntéza dramatických postáv a vytvorenie formy súhry na javisku, za podmienok dodržania časovosti a princípu prirodzenej gradácie dramatického deja.

Divadelná scéna. Úplná definícia scény hovorí, že scéna je priestor, v ktorom herci stvárňujúci dramatické postavy, predvádzajú svojou súhrou dramatický dej. Výplň scény nazývame scénickými predmetmi, tie môžeme rozdeliť na scénické predmety statické a scénické predmety kinetické. Scénické predmety statické (teda jednotlivé neživé predmety, ktoré sa vyskytujú na scéne) majú dve základne funkcie, tou prvou je

charakterizačná funkcia, teda predmet musí vyzerat' tak , aby v nás vzbudil požadovanú obrazovú predstavu, druhou funkciou je funkcia funkčná, teda predmet na scéne musí mať počas dramatického deja svoju vlastnú reálnu funkciu. Pod scénickými predmetmi kinetickými potom rozumieme samotných hercov, medzi ktorými vznikajú kinetické relácie. Je úlohou režiséra- scenér koncipovať scénickú formu predstavenia, tak aby vyhovovala jeho zámerom s dramatickým dielom.

Dramatická hudba. O dramatickej hudbe môžeme povedať, že plní dve základné funkcie, respektíve dve základné schopnosti a to obrazovú a vyjadrovaciu. Obrazová schopnosť hudby záleží na tom, ako veľmi môžu byť jej útvary podobné určitým javom našej skúsenosti, patrí sem napríklad zvukomal'ba (zobrazenie vonkajších javov z prírody a života), alebo zobrazovanie vnútorných stavov (city, ľudská snaha). Vyjadrovacia schopnosť hudby je založená na asociácii, teda ak sme pri poslušani určitej melódie mali súčasne aj nejaký vnem alebo predstavu, zostane s touto melódiou združená; z takej hudby sa potom môže stať akási značka pre nejakú predstavu či ideu. Je už potom na šikovnosti dramatického skladateľa ako dobre a vhodne dokáže skomponovať hudbu pre dané dramatické situácie a nakoľko dokáže využiť sugestívny potenciál hudby v danom dramatickom diele.

Týmto som zhrnul základné prvky inak veľmi rozsiahleho a komplexného procesu tvorby dramatického diela. V úvode som už naznačil myšlienku, že umelecké dielo nestojí a nepadá len na dramatikovi, hercoch, režisérovi a skladateľovi, pretože sú to tiež vedľajšie úkony, bez ktorých by dielo nemohlo byť prezentované divákovi. Je dôležité si uvedomiť, koľko ľudí sa skutočne podieľa na tvorbe diela, v podstate sú to všetci zamestnanci divadla (od upratovačiek až po hercov), ktorý umožňujú uviesť dramatické dielo verejnosti.

Použitá literatura

SŁAWIŃSKA, Irena. *Divadlo v současném myšlení*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon, 2002, 479 s. ISBN 80-902-4826-8.

VOROBEJ, J. D. *Osobitosti umeleckej tvorby*. Vyd. 1. Bratislava: Nakladatelství Pravda, 1987, 192 s.

ZICH, Otakar. *Estetika dramatického umění*. Vyd. 2. Praha : Nakladatelství Panorama, 1987, 416 s.

Art. [online]. Dostupné z: <http://en.wikipedia.org/wiki/Art>

History of art. [online]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_art